vers VOOR vers

LEZING 6
65 MINUTEN

LEVITICUS

13-15

De wetten over melaatsheid en lichamelijke vloeiingen laten zien hoe zonde verontreinigt en reiniging nodig maakt.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/leviticus/13-15

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Onreinheid en de toegang tot het heiligdom	2 min	4
2	Wat melaatsheid in de Bijbel betekent	3 min	5
3	Overzicht van de wetten over huidziekten	2 min	6
4	Huidonderzoek en quarantaine door de priester	5 min	8
5	Een volledig witte huid en toch rein	6 min	11
6	Zweren, brandwonden en andere huidafwijkingen	3 min	15
7	Afzondering en hygiëne bij melaatsheid	4 min	18
8	Melaatsheid als beeld van de zonde	3 min	20
9	Schimmel in kleding: wassen of verbranden	5 min	21
10	Reiniging en terugkeer van de melaatse	5 min	26
11	De offers op de achtste dag	2 min	29
12	Bloed en olie op oor, hand en voet	3 min	30
13	Aangetaste huizen onderzoeken en herstellen	3 min	32
14	Een aangetast huis afbreken of reinigen	2 min	34

15	Het melaatse huis als beeld van Israël	3 min	35
16	Vloeiingen bij mannen en onrein contact	2 min	37
17	Zonde besmet, Jezus maakt rein	2 min	38
18	Reiniging na vloeiingen en zaadlozing	2 min	40
19	Menstruatie en aanhoudend bloedverlies	3 min	42
20	Onreinheid, de tabernakel en de zondeval	3 min	44
	Om verder te lezen		45

1

Onreinheid en de toegang tot het heiligdom

Laten we Leviticus hoofdstuk 13 opslaan. Daar vinden we twee hoofdstukken die gewijd zijn aan de wetten over melaatsheid. Dit staat midden in het gedeelte van hoofdstuk 11 tot en met 15, dat verschillende toestanden van reinheid en onreinheid beschrijft. Die hebben te maken met het uitsluiten van iemand van het heiligdom, dat wil zeggen, van de mogelijkheid om God in de gemeente te aanbidden.

Bedenk dat onrein zijn een symbolische toestand is, geen morele toestand. Als we zeggen dat iemand van de gemeente en van het heiligdom werd uitgesloten, betekent dat niet dat God die persoon in de steek liet of dat men vond dat die op slechte voet met God stond. De toestand waarin zo iemand verkeerde, was veeleer een bijzondere toestand die diende om geestelijke dingen uit te beelden. Daarom zou de manier waarop zo iemand in die toestand werd behandeld ook geestelijke dingen uitbeelden.

Onrein zijn betekende dat je niet echt met andere mensen kon omgaan. Je kon geen contact met andere mensen hebben zonder hen te verontreinigen, en je kon niet naar de tabernakel gaan. Dus in zekere zin was je afgezonderd van mensen en van God. De onreinheid onderbrak je relaties met God en met mensen, symbolisch, niet letterlijk. Want iemand die melaats was, kon in werkelijkheid nog steeds een goede relatie met God hebben. Maar naar de tabernakel gaan om God te aanbidden en de bijbehorende rituelen te verrichten, heeft een symbolische betekenis. Dat geldt ook voor het feit dat hij daarvan werd uitgesloten. Die symboliek geeft aan dat de toestand die melaatsheid en onreinheid in het algemeen uitbeelden, zonde is. Ze beelden zonde uit, en melaatsheid lijkt in sommige van haar kenmerken sterk op zonde.

2

Wat melaatsheid in de Bijbel betekent

Hoofdstuk 13 van Leviticus is grotendeels gewijd aan een heel gedetailleerde, je zou kunnen zeggen omslachtige procedure. Daarbij stelt de priester als functionaris voor de volksgezondheid vast of bepaalde huidproblemen als melaatsheid moeten worden aangemerkt of niet. Uit de beschrijving blijkt duidelijk dat niet alles wat melaatsheid werd genoemd hetzelfde zou zijn als wat wij melaatsheid zouden noemen. Wij hebben namelijk veel specifiekere en nauwkeurigere medische namen voor allerlei verschillende aandoeningen. Die hadden ze toen niet. Voor hen was melaatsheid een huidziekte. Daar vielen heel afschuwelijke huidziekten onder en dodelijke huidziekten. Daar viel de ziekte van Hansen onder, wat wij tegenwoordig melaatsheid noemen. Maar wij hebben nog een heleboel andere huidziekten waarvoor we andere namen hebben, die zij ook melaatsheid zouden hebben genoemd.

Dus we moeten ons gewoon niet vastbijten in het woord melaatsheid, maar beseffen dat het een ruimer begrip is. Net zoals het woord vogels een ruimer begrip was dan bij ons, omdat zij daar ook een vleermuis toe rekenden. Of zoals vis in de Bijbel een ruimer begrip is dan bij ons, omdat een walvis ook onder de vissen zou vallen, zoals het woord in de Bijbel wordt gebruikt. Nogmaals, we moeten niet zo bekrompen zijn dat we denken dat de betekenissen van onze woorden, wanneer we die woorden in het moderne Nederlands gebruiken, destijds precies dezelfde moesten zijn.

Waar het vooral om ging, was dat de priester moest vaststellen of een bepaalde huidaandoening besmettelijk was of niet. Die term werd niet gebruikt, omdat mensen in de oudheid niets van infectie afwisten. Ze wisten alleen dat als de aandoening er zus of zo uitzag, de persoon onrein was. Zag die er anders uit, dan was die persoon rein. Maar wij kunnen zien dat iemand onrein werd doordat hij een zich uitbreidende huidziekte had die wij tegenwoordig als besmettelijk zouden herkennen. Daarom was het heel goed om zo iemand afgezonderd van andere mensen te houden, in elk geval totdat het voorbij was.

Hoofdstuk 14 is gewijd aan de rituelen die gevolgd moesten worden door iemand die eerder onrein en melaats was verklaard, maar bij wie de aandoening voorbij was. Er zouden veel huidaandoeningen zijn die volgens de criteria van hoofdstuk 13 als melaatsheid konden worden aangemerkt, maar die geen melaatsheid zouden zijn. Het zouden eenvoudig voorbijgaande aandoeningen zijn. Het zou zelfs een tijdelijke allergische huiduitslag kunnen zijn door bepaalde omgevingsfactoren of zelfs door voedsel dat iemand at. Dat zouden ze melaatsheid noemen, alleen maar omdat het er zo uitzag.

Maar als iemand melaats was verklaard en de aandoening daarna voorbij was en hij die niet meer had, moest hij officieel weer in de samenleving worden opgenomen. Hij was officieel uitgesloten. Daarom moest hij officieel weer worden toegelaten. Hij moest terugkomen bij de priester en bepaalde offers brengen en rituelen verrichten om weer tot de gewone samenleving te worden toegelaten.

3

Overzicht van de wetten over huidziekten

In hoofdstuk 13 geven de verzen 1 tot en met 17 de basiswet, de fundamentele manier waarop een priester huidziekten kon herkennen die onrein waren, en die kon herkennen die niet onrein waren. Het begint met iemand die het volgende heeft:

> Wanneer er op de huid van het lichaam van een mens een zwelling of zweer of witte vlek verschijnt, die op de huid van zijn lichaam tot de ziekte van de melaatsheid kan leiden, dan moet hij naar de priester Aäron of naar een van zijn zonen, de priesters, gebracht worden.
>
> LEVITICUS 13:2

Dit zou iets kunnen zijn dat als melaatsheid moet worden beschouwd, maar dat hoeft niet.

Maar nadat dat in die zeventien verzen is behandeld, volgt er min of meer dezelfde informatie, grotendeels dezelfde informatie, over problemen die op de huid ontstaan nadat een steenpuist is genezen, in de verzen 18 tot en met 23. Vervolgens wordt in de verzen 24 tot en met 28 soortgelijke informatie gegeven voor het geval er problemen zijn nadat iemand een brandwond op zijn huid heeft opgelopen. In de verzen 29 tot en met 37 gaat het over zweren op iemands hoofd of in zijn baard, en hoe die onderzocht moeten worden en hoe bepaald moet worden of het melaatsheid is of niet. Er is ook een gedeelte over kaalheid in de verzen 40 tot en met 44. Daar staat:

> Wanneer bij een man zijn hoofdhaar uitvalt, is hij gewoon kaal; hij is rein.
>
> LEVITICUS 13:40

Maar deze verschillende gedeelten van hoofdstuk 13 overlappen elkaar voor een groot deel. Er is veel herhaling. Ik wil graag de eerste zeventien verzen lezen. Dan zullen we bijna de hele procedure zien, zoals die ook van toepassing zou zijn op gevallen waarin er een afwijking is nadat een steenpuist is genezen, of wanneer er een brandwond is of iets dergelijks. Dat zijn de andere gedeelten die afzonderlijk worden behandeld.

Er staat:

4

Huidonderzoek en quarantaine door de priester

> De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron: Wanneer er op de huid van het lichaam van een mens een zwelling of zweer of witte vlek verschijnt, die op de huid van zijn lichaam tot de ziekte van de melaatsheid kan leiden, dan moet hij naar de priester Aäron of naar een van zijn zonen, de priesters, gebracht worden. Daarop moet de priester de aangetaste plek op de huid van het lichaam bezien. Als het haar op de aangetaste plek wit geworden is, en de aangetaste plek zichtbaar dieper ligt dan de huid van zijn lichaam, dan is het de ziekte van de melaatsheid. Als de priester hem bezien heeft, dan moet hij hem onrein verklaren.
>
> LEVITICUS 13:1-3

Dit is eenvoudig. Als het eruitziet alsof de zweer diep zit, en niet alleen aan de oppervlakte van de huid — ik weet eigenlijk niet goed hoe dat eruit zou zien. Ik heb nooit melaatsheid gezien, en ik weet niet precies hoe je zou kunnen vaststellen of het alleen op de huid zit of dieper dan dat. Maar als het dieper lijkt te zitten, ik weet echt niet hoe je dat ziet. En als het haar in de zweer van kleur is veranderd en wit is geworden, dan is dat voldoende om het melaatsheid te noemen, en daarmee is de zaak afgedaan. Je noemt de man onrein, en hij zal weg moeten gaan en alleen moeten gaan wonen.

Maar in vers 4:

> Maar als de vlek op de huid van zijn lichaam wit is en niet zichtbaar dieper ligt dan de huid, en het haar erop niet wit geworden is, dan moet de priester de aangetaste zeven dagen afzonderen.
>
> LEVITICUS 13:4

Je hebt een zweer, maar die vertoont niet de kenmerken waaraan je meteen kunt zien dat het melaatsheid is. Het haar is niet wit geworden. Je kunt niet echt vaststellen of de zweer dieper zit dan de huid. Dus komt er een quarantaine van zeven dagen. De man mag niets aanraken, voor het geval hij inderdaad melaatsheid heeft. En die zeven dagen zijn bedoeld om erachter te komen of dit zich tot iets ergers gaat ontwikkelen.

> Heeft de priester hem nu op de zevende dag bezien en zie, de aangetaste plek is in zijn ogen onveranderd gebleven — de aangetaste plek op de huid heeft zich niet uitgebreid — dan moet de priester hem opnieuw zeven dagen afzonderen.
>
> LEVITICUS 13:5

Dat het in zeven dagen niet erger is geworden, bewijst op zichzelf nog niets. Als het in zeven dagen erger was geworden, dan wordt hij onrein verklaard. Maar als zijn toestand nog steeds niet erger is geworden, geven ze hem nog eens zeven dagen, in totaal veertien dagen, om te zien of er iets verandert.

Er staat:

> En heeft de priester hem zeven dagen later opnieuw bezien en zie, de aangetaste plek is dof geworden en de aangetaste plek op de huid heeft zich niet uitgebreid, dan moet de priester hem rein verklaren. Het was een gewone uitslag. Hij moet dan zijn kleren wassen en is rein.
>
> LEVITICUS 13:6

Dat is natuurlijk de veertiende dag, het einde van de tweede periode van zeven dagen.

Dat is een goed teken: de zweer is niet meer wit.

[Vertalersnoot: De Engelse Bijbelvertaling die de spreker gebruikt, zegt hier ‘donkerder geworden’, waar het Nederlandse citaat ‘dof geworden’ heeft.]

De man heeft dus veertien dagen in afzondering doorgebracht omdat hij een gewone korst had. Maar ze hebben in elk geval vastgesteld dat het dat was, en dus mag hij naar huis nadat hij zichzelf en zijn kleren heeft gewassen.

> Maar als de uitslag op de huid zich steeds verder uitbreidt, nadat hij zich aan de priester heeft laten zien om rein verklaard te worden, dan moet hij zich opnieuw aan de priester laten zien.
>
> LEVITICUS 13:7

Dat kan tijdens de eerste of de tweede periode van zeven dagen afzondering zijn.

Ik neem aan dat het hier gaat om dezelfde man die rein is verklaard. Als hetzelfde probleem bij hem opnieuw uitbreekt nadat hij gereinigd is, moet hij teruggaan en zich opnieuw aan de priester laten zien.

> Heeft de priester vervolgens gezien dat — zie! — de uitslag op de huid zich uitgebreid heeft, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is melaatsheid.
>
> LEVITICUS 13:8

Of het is in elk geval wat ze melaatsheid zullen noemen om hem onrein te verklaren.

> Wanneer de ziekte van de melaatsheid zich bij een mens voordoet, moet hij bij de priester worden gebracht. Heeft de priester daarna gezien dat er — zie! — een witte zwelling op de huid is, die het haar wit heeft doen worden, en er wild vlees op die zwelling gegroeid is, dan is dat melaatsheid in een vergevorderd stadium op de huid van zijn lichaam en moet de priester hem onrein verklaren. Hij hoeft hem niet af te zonderen, want hij is al onrein.
>
> LEVITICUS 13:9-11

Het heeft geen zin om hem in quarantaine te plaatsen. Hij hoeft geen verdere diagnose te stellen. Als er al wit haar en rauw vlees te zien zijn, dan is dat alles wat je hoeft te zien om te weten dat het melaatsheid is.

5

Een volledig witte huid en toch rein

Nu komen we bij vers 12 en 13, die vreemd zijn, want er staat:

> Maar als de melaatsheid op de huid helemaal uitbreekt en de melaatsheid heel de huid van de aangetaste bedekt, van zijn hoofd tot zijn voeten, zover de ogen van de priester kunnen zien, en de priester heeft gezien dat — zie! — de melaatsheid zijn hele lichaam bedekt heeft, dan zal hij de aangetaste rein verklaren. Hij is helemaal wit geworden, hij is rein.
>
> LEVITICUS 13:12-13

Dit is vreemd, want het witte is het aangetaste deel van het lichaam, en het witte haar dat eruit groeit, bewijst dat het melaatsheid is. En toch staat er dat je hen rein moet verklaren als ze het over hun hele lichaam hebben, van hoofd tot voeten. Dit is iets waar mensen zich echt het hoofd over hebben gebroken. Het lijkt namelijk te zeggen dat iemand niet onrein wordt verklaard als hij over zijn hele lichaam melaatsheid heeft. Sommige predikers hebben het voorgesteld alsof dit een beeld van zonde is: als je jezelf als door en door zondig ziet, zul je berouw hebben. Als je denkt dat je maar een beetje zondig bent, zul je dat niet hebben. En daarom zul je gereinigd worden door tot volledige bekering te komen, of iets dergelijks. Maar dat is vergezocht. Het roept ook de vraag op waarom God iemand die met melaatsheid bedekt is, zonder quarantaine zou laten terugkeren in de samenleving.

We lezen in het boek Numeri, hoofdstuk 12, dat Mirjam en Aäron kritiek op Mozes hadden omdat hij met een Ethiopische vrouw was getrouwd. God stond in die zaak aan de kant van Mozes, en tegenover Mirjam en Aäron vanwege hun kritiek. In vers 9 en 10 van Numeri 12 staat:

> Zo ontbrandde de toorn van de HEERE tegen hen, en Hij ging weg. De wolk week van boven de tent, en zie, Mirjam was melaats, wit als sneeuw. Toen keerde Aäron zich om naar Mirjam, en zie, zij was melaats.
>
> NUMERI 12:9-10

Ze was zo wit als sneeuw. Melaatsheid maakte de huid wit, en zij was blijkbaar helemaal wit, helemaal melaats. We lezen dat Mozes voor haar tussenbeide kwam, en dat God haar van de melaatsheid genas. Maar hier, in Leviticus 13, vers 12 en 13, hebben we een geval van iemand die melaats is, zo wit als sneeuw, over zijn hele lichaam, en die rein wordt verklaard. Dat is gewoon niet echt logisch.

Sommige mensen zouden waarschijnlijk aannemen dat er hier een probleem met de tekst is. In plaats van:

Hij is rein zou er moeten staan: ‘Hij is onrein.’ Maar het woord komt twee keer voor in vers 13, en beide keren staat er ‘rein’ in plaats van ‘onrein’. Het lijkt niet waarschijnlijk dat een overschrijver twee keer in hetzelfde vers een fout zou maken. Dus ik denk dat we hieruit moeten begrijpen dat het geen melaatsheid is wanneer de witheid zich over het hele lichaam uitstrekt, aangenomen dat er geen rauw vlees en dergelijke is. Het is een andere vorm van pigmentverlies. Een albino zou bijvoorbeeld van hoofd tot voeten wit zijn, maar niet melaats. Het zou nogal vreemd zijn als melaatsheid het hele lichaam van top tot teen gelijkmatig zou bedekken. Daarom denk ik dat er wordt gezegd dat het niet echt melaatsheid is als het hele lichaam er zo uitziet. Het is een ander probleem met pigmentverlies.

Er bestaat een ziekte die vitiligo heet, waarbij het pigment daadwerkelijk uit de huid verdwijnt, op bepaalde vlekken op het lichaam enzovoort. Zwarte mensen hebben hier eigenlijk vaker mee te maken dan witte mensen, maar witte mensen kunnen het ook hebben. Soms zit er een patroon in. Het kan op beide armen hetzelfde zijn of zoiets, en andere keren is het niet hetzelfde. Sommige mensen denken dat deze verzen over vitiligo gaan, die huidaandoening waarbij mensen niet ziek of besmettelijk zijn, maar hun huid gewoon pigment verliest. Toch bedekt vitiligo meestal niet het hele lichaam. Daarom is het moeilijk om te zeggen dat dit de aandoening is, tenzij het om een heel ernstig geval ging.

Hoe dan ook, ik denk dat hij zegt dat melaatsheid meestal niet zo volledig is dat elk deel van het lichaam gelijkmatig wit wordt. Als iemand gelijkmatig wit is, denk ik aan een geval zoals albinisme. Al wordt een albino meestal zo geboren, en lijkt dit te gaan over melaatsheid die over de hele huid uitbreekt. Het is mogelijk dat wanneer iemand zich bij de priester meldt, de priester niet weet of die persoon zo geboren is of niet. Als die persoon helemaal wit is, zou de priester geneigd kunnen zijn om te zeggen: ‘Dat is melaatsheid.’ Maar als die persoon als albino geboren is, zou dat natuurlijk geen onreine toestand zijn.

Deze verzen hebben moeilijkheden opgeleverd, maar volgens mij gaat het hier alleen over witheid. Het gaat niet over rauw vlees en andere verschijnselen die samenhangen met het vaststellen van melaatsheid. Hij zegt dus dat niet alle witheid van het vlees onreinheid is. Andere aandoeningen kunnen wit vlees veroorzaken zonder dat daar iets mis mee is.

Vers 14 zegt:

> Maar zodra er wild vlees bij hem gezien wordt, is hij onrein.
>
> LEVITICUS 13:14

Dat is dus het onderscheid. In vers 12 en 13 wordt geen rauw vlees genoemd, alleen witheid. Maar wanneer het rauwe vlees verschijnt, is dat anders. Dan is hij onrein.

> Heeft de priester vervolgens dat wilde vlees gezien, dan moet hij hem onrein verklaren. Dat wilde vlees is onrein, het is melaatsheid. Of wanneer het wilde vlees weer verdwijnt en wit geworden is, dan moet hij bij de priester komen. Heeft de priester hem daarna bezien, en zie, de aangetaste plek is wit geworden, dan moet de priester de aangetaste rein verklaren; hij is rein.
>
> LEVITICUS 13:15-17

Het lijkt er dus inderdaad op dat het hier gaat om een pigmentverlies dat geen melaatsheid is. Maar iemand die zo'n witte huid heeft, zou mogelijk een periode kunnen hebben waarin er wat rauwe huid is, een korst of een brandwond of iets wat, samen met die witte kleur, de priester doet denken dat het melaatsheid is. Maar als dat huidprobleem vervolgens verdwijnt en de persoon weer helemaal wit wordt, moet worden vastgesteld dat het geen melaatsheid is.

6

Zweren, brandwonden en andere huidafwijkingen

In de verzen 18 tot en met 23 staan vergelijkbare instructies over iemand die een zweer heeft die geneest.

> Wanneer er op de huid van het lichaam een zweer was die genezen is, en er op de plaats van die zweer een witte zwelling of een witte roodachtige vlek ontstaan is, dan moet men die aan de priester laten zien.
>
> LEVITICUS 13:18-19

Er wordt ook gesproken over haar dat wit is en over rauwe huid enzovoort. Dan is hij onrein.

> Als ze zich vervolgens over heel de huid uitbreidt, dan moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte.
>
> LEVITICUS 13:22

staat er in vers 22.

In de verzen 24 tot en met 28 staan vergelijkbare instructies voor een brandwond. Vers 24 zegt:

> Of wanneer er op de huid van het lichaam een brandwond is geweest, en het wilde vlees van die brandwond een witte roodachtige of witte vlek vormt — heeft de priester die vervolgens bezien, en zie, het haar op de vlek is wit geworden, en ze ligt zichtbaar dieper dan de huid, dan is het melaatsheid, in de brandwond uitgebroken. Daarop moet de priester hem onrein verklaren. Het is de ziekte van de melaatsheid.
>
> LEVITICUS 13:24-25

Als het haar wit is geworden en de plek dieper lijkt te liggen dan de huid, noemt hij het natuurlijk melaatsheid.

In de verzen 29 tot en met 37 gaat het over aangetaste plekken op het hoofd en in de baard, en in wezen is het hetzelfde. Als het haar wit of geelachtig wordt, is het melaatsheid. Daar in vers 32 wordt geelachtig haar genoemd.

Dan zegt vers 38:

> Wanneer een man of vrouw op de huid van hun lichaam vlekken zullen hebben, witte vlekken, en heeft de priester gezien dat het — zie! — dofwitte vlekken op de huid van hun lichaam zijn, dan is het gewone uitslag, die op de huid is ontstaan; hij is rein.
>
> LEVITICUS 13:38-39

Dat wil zeggen: als het niet zo wit is als sneeuw, als het dof wit is, dan is het gewoon pigmentverlies in de huid, zoals ik dat heb doordat ik ouder word. Het zijn gewoon ouderdomsvlekken. Ouderdomsvlekken kunnen donker zijn of licht, maar het is geen melaatsheid, dus je hoeft niet bang voor me te zijn.

Nu vers 40. Dit gedeelte vinden de meeste mensen op de een of andere manier grappig. Ik ook.

> Wanneer bij een man zijn hoofdhaar uitvalt, is hij gewoon kaal; hij is rein. En als het hoofdhaar aan de voorzijde uitvalt, heeft hij gewoon een kaal voorhoofd; hij is rein. Maar wanneer op de kale kruin of op het kale voorhoofd een witte roodachtige aangetaste plek zit, dan is dat melaatsheid, die op zijn kale kruin of op zijn kale voorhoofd is uitgebroken. Heeft de priester hem vervolgens bezien, en zie, de zwelling van die aangetaste plek op zijn kale kruin of kale voorhoofd is wit-roodachtig, zoals de melaatsheid op de huid van het lichaam eruitziet, dan is die man melaats, hij is onrein. De priester moet hem beslist onrein verklaren; de ziekte is op zijn hoofd.
>
> LEVITICUS 13:40-44

Hier eindigen de instructies voor het vaststellen van melaatsheid bij een persoon. Hierna komen wetten over melaatsheid op stof of op kledingstukken, en aan het einde van hoofdstuk 14 ook op een huis. Maar er volgt geen verdere beschrijving van het vaststellen van melaatsheid bij een persoon.

7

Afzondering en hygiëne bij melaatsheid

Wel krijgen we in de verzen 45 en 46 een beschrijving van wat iemand moet doen nadat bij hem melaatsheid is vastgesteld. Er staat:

> De kleren van de melaatse bij wie de ziekte is vastgesteld, moeten ingescheurd worden, zijn hoofdhaar moet hij los laten hangen, hij moet zijn baard en snor bedekken en hij moet roepen: Onrein, onrein!
>
> LEVITICUS 13:45

Met zijn hand dus. Als er iemand bij hem in de buurt komt, moet hij diegene waarschuwen, en hij moet zijn mond bedekken wanneer hij dat zegt.

Dit wijst erop dat God Zich bewust is van iets waarvan de Joden zich niet bewust zouden zijn, namelijk dat er sprake kan zijn van besmettelijkheid via de lucht. Het is net zoals wij onze mond bedekken wanneer we hoesten, omdat we met ons hoesten aangeven dat we misschien ziek zijn. We willen het niet verspreiden. Nogmaals, zulke dingen voelen voor ons in deze moderne tijd vanzelfsprekend aan. De wetenschappelijke basis daarvoor zou destijds niet bekend zijn geweest.

We zien hier in feite de vroegst bekende wet over quarantaine, waar dan ook, in welke samenleving dan ook. We kennen geen enkele andere samenleving uit de oudheid die mensen met besmettelijke ziekten in quarantaine plaatste. Dat komt doordat mensen in de oudheid niet wisten hoe infecties zich verspreidden. Ze wisten niet dat het zich door contact verspreidde, en ze wisten al helemaal niets van ziekten die zich via de lucht verspreiden.

We zullen zelfs zien dat als iemand door een onrein persoon wordt bespuugd, degene die bespuugd wordt ook onrein is. Het idee dat een infectie of iets dergelijks zich zou kunnen verspreiden via speeksel, via de adem, via lichamelijk contact: al die feiten veronderstellen kennis van de aard van ziekten die wij pas een paar honderd jaar hebben. Daarom deden andere samenlevingen niets om zich tegen deze dingen te

beschermen, omdat ze er niets van wisten. Israël wist er ook niets van, maar God wel. Deze wetten laten zien dat God een vergevorderde kennis heeft van dingen die hygiënisch zijn.

Dat geldt trouwens ook als we kijken naar het onreine voedsel in hoofdstuk 11. Veel van de dieren die onrein waren, zijn namelijk echt niet erg gezond om te eten. In veel gevallen kunnen ze veilig worden gegeten als ze door en door worden verhit. Maar de Joden die door de woestijn zwierven, hadden niet de beste voorzieningen enzovoort. Als ze voedsel zoals varkensvlees aten, liepen ze gevaar om bepaalde parasieten op te lopen die vaak in varkensvlees voorkomen. Maar daar zouden mensen niets van weten. God vertelde hun dat.

We zien dus dat God van deze mensen verlangt dat ze zich gedragen op een manier die wij een medische quarantaine zouden noemen. Maar geen enkele samenleving in de oudheid behalve Israël had zulke regels.

Vers 46 zegt:

> Alle dagen dat hij de ziekte heeft, zal hij onrein zijn. Onrein is hij, hij moet afgezonderd wonen. Buiten het kamp moet zijn woongebied zijn.
>
> LEVITICUS 13:46

Dus iemand die melaatsheid heeft, wordt afgezonderd van zijn familie, van al zijn vrienden. De enige mensen van wie hij niet werd afgezonderd, waren andere melaatsen. Daardoor kwamen melaatsen soms bij elkaar. Dat zien we in 2 Koningen. Er waren vier melaatsen buiten de stad Samaria. Omdat ze afgezonderd waren, ten dode opgeschreven waren en honger leden omdat er een hongersnood was, waren ze niet bang om naar de vijanden te gaan om te zien of ze wat eten konden krijgen. Toen ze naar het vijandelijke kamp gingen, het Syrische kamp, ontdekten ze dat de vijand het kamp had verlaten en het voedsel had achtergelaten. Zo werden de melaatsen de brengers van goed nieuws voor de uitgehongerde mensen in de stad: er was voedsel beschikbaar. Deze melaatsen waren bij elkaar en gingen samen op weg. Ze konden

eigenlijk niet met andere mensen omgaan, maar ze konden wel met elkaar omgaan. Er waren dus melaatsenkolonies en grotten en dergelijke waar de melaatsen samen woonden.

8

Melaatsheid als beeld van de zonde

Maar melaatsheid is, zoals ik al zei, een beeld van de zonde. In sommige gevallen in de Schrift is het een oordeel dat God over mensen brengt. We zagen zojuist in Numeri hoofdstuk 12 dat God Mirjam met melaatsheid trof, maar haar vervolgens genas vanwege de gebeden van Mozes voor haar. Gehazi, de knecht van Elisa, werd met melaatsheid getroffen vanwege zijn bedrog. Er zijn nog andere gevallen in de Schrift.

Maar dan hebben we Naäman, de Syriër, die melaatsheid had en naar Elisa kwam. Elisa zei tegen hem dat hij zich zeven keer in de rivier de Jordaan moest dopen en dan rein zou zijn. Zijn reiniging daar is ongetwijfeld een beeld van het behoud van een zondaar, want hij had melaatsheid. Nadat hij zich in de rivier had gedoopt, staat er vervolgens:

> Daarom daalde hij af en dompelde zich zevenmaal onder in de Jordaan, overeenkomstig het woord van de man Gods. Zijn lichaam werd weer gezond, als het vlees van een kleine jongen, en hij werd rein.
>
> 2 KONINGEN 5:14

Roze, niet wit, en gezond, niet korstig. En het is alsof hij opnieuw geboren is.

[Vertalersnoot: De spreker omschrijft de vergelijking hier als ‘de huid van een pasgeboren baby’. Het Nederlandse Bijbelcitaat spreekt van ‘het vlees van een kleine jongen’.]

Melaatsheid dient dus als een beeld en een type van de zonde. Het verspreidt zich zoals de zonde dat doet. Het kan beginnen op een manier die iemand nauwelijks opmerkt: een heel klein gebrek, een heel klein smetje in moreel opzicht in zijn leven. En het kan

zich verspreiden en iets worden wat het hele leven gaat beheersen. Net als de ziekte van Hansen is het met menselijke middelen eigenlijk niet te genezen, hoewel men pas de laatste tijd geneesmiddelen tegen melaatsheid heeft gevonden. Maar in de oudheid was het ongeneeslijk. Alleen God kon een melaatse genezen. Dat geldt ook voor de zonde. Alleen God kan iemand werkelijk bevrijden van de zonde die hem te gronde richt.

Een van de dingen aan melaatsheid die ik interessant vind, is dat het de zintuigen verdooft. Iemand met melaatsheid heeft zenuwen die niet werken, zodat hij geen pijn voelt. Hij kan zichzelf lichamelijk beschadigen zonder te weten dat hij zichzelf beschadigt. Daardoor beschadigt hij zichzelf natuurlijk vaak. We staan er nauwelijks bij stil hoe nuttig het is dat we pijn voelen. Want als we ergens tegenaan slaan op een manier die ons beschadigt, laten onze zenuwen ons dat weten en houden we ermee op. Als onze hand zo in een vuur zit dat hij helemaal zal verbranden, laten onze zenuwen ons dat weten en trekken we onze hand terug. We doen voortdurend dingen om onszelf tegen pijn te beschermen, omdat we pijn voelen.

Melaatsen voelen de pijn niet en daarom beschermen ze zichzelf niet. Ze beschadigen hun lichaam heel erg. Ze vertonen zelfvernietigend gedrag doordat ze geen gevoel hebben. Ook de zonde maakt mensen ongevoelig voor het feit dat ze zichzelf schade toebrengen. Zonde verblindt en maakt ongevoelig. Er zijn dus heel wat dingen aan melaatsheid die een beeld van de zonde zijn.

9

Schimmel in kleding: wassen of verbranden

Maar de melaatsheid in de Bijbel komt eigenlijk zowel bij voorwerpen als bij mensen voor. De rest van dit hoofdstuk gaat bijvoorbeeld over melaatsheid in kleding. Dat verwijst waarschijnlijk eigenlijk naar meeldauw of schimmel of iets dergelijks. Maar ze gebruiken het woord melaatsheid gewoon voor elke vorm van verkleuring aan het oppervlak die zich kan verspreiden zoals melaatsheid in een lichaam.

In vers 47 staat:

> Wanneer de ziekte van de melaatsheid op een kledingstuk zit, een wollen kledingstuk of een linnen kledingstuk, of een weefsel, of vlechtwerk van linnen en wol, of leer, of welk leren gebruiksvoorwerp dan ook,
>
> LEVITICUS 13:47-48

De schering en de inslag verwijzen naar de verschillende richtingen van de draden in het weefsel.

[Vertalersnoot: De Engelse Bijbelvertaling gebruikt hier de termen ‘schering’ en ‘inslag’, die de spreker toelicht. Het Nederlandse citaat heeft ‘weefsel’ en ‘vlechtwerk’.]

> en die aangetaste plek op het kledingstuk, of op het leer, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook, is groenachtig of roodachtig, dan is het de ziekte van de melaatsheid. Men moet het aan de priester laten zien.
>
> LEVITICUS 13:49

Ik herinner me dat ik een melaatse aantasting in mijn tapijt ontdekte, in een appartement waar ik woonde. Mijn dochters, die daar zeven maanden bij me hadden gewoond, hadden hun vuile was namelijk gewoon midden in de kamer laten opstapelen. Blijkbaar lag er ergens onder in die stapel een nat badpak of zoiets. Maanden later, toen we verhuisden en die was weghaalden, zat er echt een groenachtige verkleuring in het tapijt. Hoewel we het schoonmaakten, was het helemaal verkleurd. Ik raakte mijn schoonmaakborg voor dat appartement kwijt, omdat ze dat tapijt eruit moesten trekken, net zoals de Joden zouden doen. Dat zou dus

melaatsheid in het tapijt zijn. Het was groenachtig en het verspreidde zich. Mijn dochters hebben me die borg trouwens ook nooit terugbetaald. Daar moet ik ze nog eens aan herinneren.

> Heeft de priester daarna de aangetaste plek gezien, dan moet hij het aangetaste voorwerp zeven dagen afgezonderd houden. Hij moet op de zevende dag de aangetaste plek opnieuw bekijken. Als de aangetaste plek zich heeft uitgebreid op het kledingstuk, op het weefsel, op het vlechtwerk of op het leer — voor welk doel het leer ook gebruikt wordt — dan is die ziekte een kwaadaardige melaatsheid; het is onrein. Daarom moet hij dat kledingstuk verbranden, of dat weefsel, of dat vlechtwerk van wol of van linnen, of alle leren voorwerpen waarop die aangetaste plek zit. Want het is een kwaadaardige melaatsheid, het voorwerp moet met vuur verbrand worden.
>
> LEVITICUS 13:50-52

Het is duidelijk dat dit geen melaatsheid is zoals we die bij een mens aantreffen. Maar dit laat eenvoudig zien hoe ruim het woord melaatsheid in de Bijbel wordt gebruikt. Het kan slaan op zo ongeveer alles wat zich lijkt uit te breiden en niet normaal is.

> Maar als de priester ziet dat — zie! — de aangetaste plek zich niet heeft uitgebreid op het kledingstuk, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook, dan moet de priester gebieden dat men het aangetaste voorwerp wast, en hij moet het opnieuw zeven dagen afgezonderd houden. Heeft de priester daarna de aangetaste plek gezien nadat het voorwerp gewassen is, en zie, de aangetaste plek is niet zichtbaar veranderd en de aangetaste plek heeft zich niet uitgebreid, dan is het onrein. U moet het met vuur verbranden. Het is een invreting aan de achter- of voorkant.
>
> LEVITICUS 13:53-55

Dat wil zeggen: als het niet beter wordt, ook al heeft het zich niet uitgebreid, is het nog steeds niet goed.

Dat wil zeggen: het kan aan het kledingstuk blijven vreten zonder dat dit zichtbaar is. Het breidt zich niet uit, maar het vreet nog steeds aan het kledingstuk.

[Vertalersnoot: De Engelse Bijbelvertaling spreekt hier van ‘blijven doorvreten’ en van schade ‘aan de buitenkant of binnenkant’. Het Nederlandse citaat heeft ‘een invreting aan de achter- of voorkant’.]

> Als de priester heeft gezien dat — zie! — de aangetaste plek dof geworden is nadat het voorwerp is gewassen, dan moet hij die plek afscheuren van het kledingstuk, of van het leer, of van het weefsel, of van het vlechtwerk. Maar als het opnieuw op het kledingstuk gezien wordt, of op het weefsel, of op het vlechtwerk, of op welk leren voorwerp dan ook, dan is het een uitbrekende melaatsheid. U moet datgene waarop de aangetaste plek zit, met vuur verbranden. Maar het kledingstuk, of het weefsel, of het vlechtwerk, of alle leren voorwerpen, waarvan de aangetaste plek na het wassen verdwenen is, moet opnieuw gewassen worden; dan is het rein.
>
> LEVITICUS 13:56-58

Er zal een gat in zitten op de plek waar je het aangetaste gedeelte verwijdert, maar je houdt in elk geval nog het grootste deel van een kledingstuk over. En in een tijd waarin kledingstukken erg duur waren en mensen geen extra exemplaren hadden, was een kledingstuk met een gat erin beslist beter dan helemaal geen kledingstuk.

> Dit is de wet van de ziekte van de melaatsheid, op wollen of linnen kleding, of weefsel, of vlechtwerk, of alle leren voorwerpen, om dat rein of onrein te verklaren.
>
> LEVITICUS 13:59

10

Reiniging en terugkeer van de melaatse

Nu staat er in hoofdstuk 14:

> De HEERE sprak tot Mozes: Dit is de wet voor de melaatse op de dag van zijn reiniging. Hij moet naar de priester gebracht worden, en de priester moet buiten het kamp gaan. Heeft de priester vervolgens gezien dat — zie! — de ziekte van de melaatsheid bij de melaatse genezen is, dan moet de priester opdracht geven dat men voor hem die gereinigd wordt, twee levende reine vogels neemt, cederhout, karmozijn en hysop.
>
> LEVITICUS 14:1-4

Hier gaat het om een geval waarin de man onrein was verklaard, maar zijn toestand is veranderd. Ofwel wat hij had was geen melaatsheid, maar iets wat na verloop van tijd vanzelf overging. Ofwel, als het echte melaatsheid was, zou het vermoedelijk een wonder zijn dat God hem had genezen. Dit gebeurde met Mirjam. God genas haar. God genas Naäman de Syriër van melaatsheid, en Jezus genas ook enkele melaatsen. Er waren dus van die zeldzame gelegenheden waarbij iemand met melaatsheid op wonderbaarlijke wijze werd genezen. Maar waarschijnlijk heeft deze procedure in de meeste gevallen te maken met aandoeningen die strikt genomen geen echte melaatsheid waren, maar iets anders dat als zodanig was gediagnosticeerd.

Nu zijn er voor de procedure om de melaatse weer in de samenleving op te nemen zodra hij gereinigd is, in wezen twee vogels nodig. En dan zijn er nog wat andere benodigdheden: wat cederhout, scharlaken en hysop. Hysop is hetzelfde als wat ze bij het Pascha gebruikten om het bloed op de deurposten en op de bovendorpels aan te brengen. Het is een struik, en de bebladerde uiteinden van de takken kunnen als een kwast worden gebruikt, als een verfkwast. En zo gebruikten ze het ook.

Er staat:

> De priester moet dan opdracht geven dat men de ene vogel slacht boven een aarden pot met bronwater. Dan moet hij de levende vogel nemen, met het cederhout, het karmozijn en de hysop. Hij moet dat alles mét de levende vogel dopen in het bloed van de vogel die boven het bronwater geslacht is.
>
> LEVITICUS 14:5-6

Nu weet ik niet zeker wat het stromende water betekent, maar het moet iets betekenen. Waarschijnlijk het wegwassen van de onreinheid.

[Vertalersnoot: De Engelse Bijbelvertaling heeft hier ‘stromend water’, waar het Nederlandse citaat ‘bronwater’ gebruikt.] Maar het bloed van de vogel die gedood wordt, wordt opgevangen in een of andere kom. En dan wordt de levende vogel in het bloed van de dode vogel gedoopt, samen met die andere dingen: scharlaken, hysop en wat cederhout. Nu worden het doel daarvan en de symboliek ervan eigenlijk nergens beschreven, nergens uitgelegd. En ik weet eigenlijk niet wat het antwoord zou zijn op de vraag wat ze voorstellen.

> En hij moet hiermee zevenmaal sprenkelen op hem die van de melaatsheid gereinigd wordt. Daarna moet hij hem rein verklaren, en de levende vogel in het open veld weg laten vliegen.
>
> LEVITICUS 14:7

Want het bloed van de dode vogel zal naar alle waarschijnlijkheid met de hysop op de man worden gesprenkeld.

Nu wordt de vogel die in bloed is gedoopt vrijgelaten. En daarin lijkt een vrij duidelijk herkenbare symboliek te zitten. De vogel die wordt vrijgelaten, lijkt op de melaatse die van zijn plaag wordt bevrijd en weer vrij met anderen mag omgaan, zoals hij dat daarvoor deed. De vogel die gevangen was, werd bij zijn familie weggehaald en in

gevangenschap gebracht. Maar nadat hij in bloed was gedoopt, werd hij vrijgelaten. Zo wordt de melaatse als het ware door bloed gereinigd, zoals een zondaar wordt gereinigd door het bloed van Jezus. Daarna is hij vrij. Hij is vrij om weer met God en met mensen om te gaan, net als deze vogel die uit zijn gevangenschap wordt vrijgelaten.

> Wie gereinigd wordt, moet zijn kleren wassen, al zijn haar afscheren en zich met water wassen. Dan is hij rein. Daarna mag hij in het kamp komen, maar hij moet zeven dagen buiten zijn tent blijven.
>
> LEVITICUS 14:8

Ik weet niet of hij dan zeven dagen lang gewoon de hele nacht buiten voor zijn tent zat, in een deken gewikkeld of zoiets. Ik weet niet hoe hij zich 's nachts warm hield, maar hij mocht zeven dagen lang zijn tent niet in.

> Op de zevende dag zal het zo zijn, dat hij al zijn haar afscheert: zijn hoofd, zijn baard en de wenkbrauwen van zijn ogen. Ja, al zijn haar moet hij afscheren, zijn kleren wassen en zijn lichaam met water wassen. Dan is hij rein.
>
> LEVITICUS 14:9

Blijkbaar deed hij dit twee keer in die periode van zeven dagen. Bij zijn reiniging schoor hij zijn hoofd, waste hij zich en bleef hij zeven dagen buiten zijn tent. Daarna schoor hij zijn hoofd en waste hij zich opnieuw. Dan is alles gedaan. Dan is hij rein.

11

De offers op de achtste dag

> En op de achtste dag moet hij twee lammeren zonder enig gebrek nemen en een ooilam zonder enig gebrek van een jaar oud, en ook drie tiende efa bloem als graanoffer, met olie gemengd, en een log olie.
>
> LEVITICUS 14:10

De meeste van deze maten zijn ons niet bekend. Een efa is ongeveer een bushel, dus drie tiende efa zou ongeveer een derde bushel zijn. Een log olie zou bijna een pint olie zijn. Degenen die alleen het metrieke stelsel kennen, kan ik niet helpen.

Er zijn drie dieren: twee mannelijke lammeren en een ooilam. Het vreemde is dat deze bestemd zijn als schuldoffer, zondoffer en brandoffer. Voor zover ik het uit de tekst kan opmaken, is het vrouwelijke dier bestemd als brandoffer. Toch horen de brandoffers mannelijke dieren te zijn. Een dankoffer mocht een mannelijk of vrouwelijk dier zijn, maar volgens de wet moest het brandoffer een mannelijk dier zijn. Om de een of andere reden wordt in dit geval een vrouwelijk lam voor dit brandoffer gebruikt, en mannelijke lammeren voor het schuldoffer en het zondoffer.

We krijgen de werkwijze beschreven.

> De priester die de reiniging voltrekt, moet de man die gereinigd wordt, mét die dingen plaatsen voor het aangezicht van de HEERE, bij de ingang van de tent van ontmoeting. Dan moet de priester het ene lam nemen en het als schuldoffer aanbieden met de log olie. Hij moet die als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen. Daarna moet hij het lam slachten op de plaats waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, op de heilige plaats. Want het schuldoffer, evenals het zondoffer, is voor de priester. Het is allerheiligst.
>
> LEVITICUS 14:11-13

12

Bloed en olie op oor, hand en voet

> De priester moet dan een deel van het bloed van het schuldoffer nemen, en de priester moet dat strijken op de rechteroorlel van hem die gereinigd wordt, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet. De priester moet ook een deel van de log olie nemen en het in de linkerhand van de priester gieten. Dan moet de priester zijn rechtervinger dopen in een deel van de olie die in zijn linkerhand is, en een deel van die olie met zijn vinger zeven keer sprenkelen voor het aangezicht van de HEERE. En van het overige van de olie die op zijn hand is, moet de priester op de rechteroorlel strijken van hem die gereinigd wordt, op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen van zijn rechtervoet, boven op het bloed van het schuldoffer.
>
> LEVITICUS 14:14-17

Dat wil zeggen, het bloed van het schuldoffer is al op die drie plaatsen aangebracht: het oor van de man, de duim van de man en de grote teen van de man. Nu wordt er olie aangebracht waar het bloed al zit, op het bloed.

Zoals we eerder zeiden toen een soortgelijke, iets andere werkwijze bij de priesters werd toegepast, stelt dit duidelijk de reiniging en zalving van het oor, de hand en de voet voor. Je zou aannemen dat die staan voor wat iemand hoort en/of denkt, wat iemand met zijn handen doet en de manier waarop iemand wandelt. De voet stelt iemands wandel voor. Dit zijn allemaal aspecten van iemands leven die gereinigd moeten worden zodra hij van de melaatsheid van de zonde in zijn leven af is. Zodra mensen verlost en vrijgemaakt zijn, moeten hun denken of horen, hun daden en hun wandel allemaal gereinigd en gezalfd worden: gereinigd door het bloed van Jezus, gezalfd door de Heilige Geest.

In vers 18 staat:

> Wat dan nog overgebleven is van de olie die in de hand van de priester is, moet hij op het hoofd strijken van hem die gereinigd wordt. Zo doet de priester voor hem verzoening voor het aangezicht van de HEERE. Daarna moet de priester het zondoffer bereiden en verzoening doen voor hem die van zijn onreinheid gereinigd wordt. Daarna moet hij het brandoffer slachten.
>
> LEVITICUS 14:18-19

Het zondoffer zou blijkbaar het andere mannelijke lam zijn.

Het brandoffer lijkt het vrouwelijke lam te zijn, hoewel dat er niet bij staat.

> De priester moet het brandoffer en het graanoffer op het altaar offeren. De priester zal verzoening voor hem doen. Dan is hij rein.
>
> LEVITICUS 14:20

Nu worden in de verzen 21 tot en met 32 dezelfde aanwijzingen gegeven, maar voor gevallen waarin iemand het financieel moeilijk heeft en te arm is om die procedure te volgen. Het is dezelfde procedure, maar in plaats van drie lammeren worden er één lam en twee vogels gebruikt. We hoeven dit niet door te nemen, want al die handelingen met het bloed en de olie zijn in de verzen 21 tot en met 32 hetzelfde. Als iemand te arm is om drie lammeren te brengen, kan hij één lam en twee vogels brengen. Dat is een goedkopere oplossing.

Je zou kunnen verwachten dat een melaatse niet veel geld heeft, want als hij al heel lang afgezonderd leeft, kan hij niet werken of geld verdienen. Al zou hij uit een rijke familie kunnen komen die een bijdrage kan leveren om hierbij te helpen. Maar als hij heel arm was, wat waarschijnlijk voor de meeste melaatsen gold, kon hij dit minder kostbare ritueel uitvoeren.

13

Aangetaste huizen onderzoeken en herstellen

Het laatste deel van dit hoofdstuk gaat over huizen waarvan gezegd wordt dat ze melaatsheid hebben. Dit is nogal interessant, en ik geloof dat het iets specifieks symboliseert.

> De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron: Wanneer u komt in het land Kanaän, dat Ik u tot bezit geef, en Ik de ziekte van de melaatsheid toedeel aan een huis in het land dat u bezit, dan moet hij van wie het huis is, komen en de priester vertellen: Er lijkt een ziekte aan het huis te zijn. De priester moet dan opdracht geven dat zij het huis ontruimen vóór de priester komt, om die ziekte te bezien, zodat niet alles wat in het huis is, onrein wordt. Daarna moet de priester komen om het huis te bezien.
>
> LEVITICUS 14:33-36

Hij gaat de aantasting bekijken.

Ze halen alle meubels uit het huis, want als de priester naar binnen gaat en het huis onrein verklaart, is alles onrein en zal het waarschijnlijk vernietigd moeten worden. Ze halen de spullen eruit voordat de onreinheid wordt afgekondigd. Als het huis uiteindelijk onrein blijkt te zijn, kunnen in elk geval de meubels gespaard blijven, of wat ze er verder ook hadden staan.

Er staat:

> Heeft hij de ziekte vervolgens bezien, en zie, de ziekte aan de muren van dat huis bestaat uit groenachtige of roodachtige kuiltjes, die zichtbaar dieper liggen dan de wand, dan moet de priester uit het huis, door de deuropening van het huis, vertrekken en het huis zeven dagen laten afsluiten. Daarna moet de priester op de zevende dag terugkeren. Wanneer hij ziet dat — zie! — de ziekte zich op de muren van het huis heeft uitgebreid, dan moet de priester opdracht geven om de stenen waaraan die ziekte zich bevindt, eruit te breken, en ze buiten de stad te werpen, op een onreine plaats. Het huis moet hij vanbinnen rondom laten afschrappen, en zij moeten het leem dat zij afgeschrapt hebben, buiten de stad op een onreine plaats storten. Daarna moeten zij andere stenen nemen en invoegen op de plaats van de eerste stenen, en men moet ander leem nemen en het huis bepleisteren.
>
> LEVITICUS 14:37-42

Ze hoopten dat dit het huis zou genezen. Als er een of andere schimmel of meeldauw of iets dergelijks in zit die zich verspreidt, en die zich uitbreidt in de zeven dagen tussen de eerste en de tweede keer dat de priester ernaar kijkt, moeten ze die verwijderen. Alle aangetaste stenen van de muur moeten uit de muur worden gehaald. Als het dragende stenen zijn, kan daardoor natuurlijk de hele muur wegvallen. Maar waar het om gaat, is dat ze alle aangetaste stenen moeten verwijderen. Die stenen worden afgevoerd naar een onreine plaats waar onreine dingen worden neergelegd.

Wat er ook van het huis overblijft, ze moeten het helemaal afschrapen. Zo wordt elk stukje van de muur aan de binnenkant waar iets van die besmetting op zou kunnen zitten, afgeschuurd. Vervolgens nemen ze het stof daarvan en voeren het af naar een onreine plaats. Ze vervangen de stenen door reine stenen. En nadat ze dat hebben bepleisterd en alles hebben gedaan, hopen ze dat daarmee het probleem is opgelost en de aantasting niet terugkomt. Maar die kan wel terugkomen.

14

Een aangetast huis afbreken of reinigen

In vers 43:

> Maar als die ziekte terugkeert en in het huis uitbreekt nadat men de stenen eruit gebroken heeft, na het afschrappen van het huis en na het bepleisteren, dan moet de priester komen. Als hij ziet dat — zie! — de ziekte aan het huis zich heeft uitgebreid, dan is het een kwaadaardige melaatsheid in het huis; het is onrein. Dan moet men het huis, de stenen en het hout ervan afbreken, en ook al het leem van het huis, en men moet het buiten de stad brengen, naar een onreine plaats. Wie het huis binnengaat gedurende de dagen dat men het afgesloten heeft, is onrein tot de avond. En wie in het huis slaapt, moet zijn kleren wassen; en wie in dat huis eet, moet zijn kleren wassen. Maar als de priester weer naar binnen gegaan is en hij heeft gezien dat — zie! — die ziekte aan het huis zich niet heeft uitgebreid nadat het huis bepleisterd is, dan moet de priester het huis rein verklaren, omdat de ziekte genezen is. Vervolgens moet hij, om het huis te reinigen van zonde, twee vogels nemen, cederhout, karmozijn en hysop.
>
> LEVITICUS 14:43-49

Hetzelfde als bij het reinigen van een melaatse man, om het rein te verklaren.

> Hij moet verder de ene vogel slachten boven een aarden pot met bronwater. Dan moet hij het cederhout, de hysop, het karmozijn en de levende vogel nemen, en in het bloed van de geslachte vogel en in het bronwater dopen, en hij moet het huis zeven keer besprenkelen.
>
> LEVITICUS 14:50-51

Bij een man besprenkelde hij de man zevenmaal met het bloed.

> Daarna moet hij het huis ontzondigen met het bloed van de vogel, het bronwater, de levende vogel, het cederhout, de hysop en het karmozijn. De levende vogel moet hij buiten de stad, in het open veld, weg laten vliegen. Zo doet hij voor het huis verzoening, en is het rein. Dit is de wet voor elke vorm van de ziekte van de melaatsheid: voor schurft, voor melaatsheid aan de kleding en aan het huis, en voor zwellingen, voor zweren en voor vlekken, om te onderwijzen op welke dag iets onrein en op welke dag iets rein is. Dit is de wet voor de melaatsheid.
>
> LEVITICUS 14:52-57

15

Het melaatse huis als beeld van Israël

Over het melaatse huis wil ik alleen zeggen dat dit volgens mij een symbolische betekenis kan hebben, net zoals een melaatse man die had. Het is mogelijk dat een huis dat op deze manier melaats wordt, het huis van Israël voorstelt, of het volk Israël. De Israëlieten waren namelijk in wezen één familie die van één man afstamde. Ze werden een huis genoemd, het huis van Israël, of het huisgezin. Het woord ‘huis’ had in het

Hebreeuws een dubbele betekenis. Het kon slaan op een gebouw waarin iemand woonde, maar ook op iemands huisgezin. Dat was dan zijn huis. Israël wordt vaak het huis van Israël genoemd, en de plaag kon in een huis zitten.

Heel Israël kon besmet zijn met zonde en afgoderij en geloofsafval, en dat was ook vaak zo. Dan werden er stappen ondernomen om dat te verhelpen, om te zien of het huis gered kon worden. Verwijder het aangetaste deel, verwijder de zondaars, verwijder degenen die de besmetting met zich meedroegen, en hopelijk kon het huis gered worden. Maar als de besmetting terugkwam en niet genezen kon worden door alleen de aangetaste stenen te verwijderen, moest het hele huis worden afgebroken. Het moest worden neergehaald, de stenen en het hout moesten buiten de stad worden gebracht en voorgoed worden weggedaan. Het huis kon niet gespaard worden.

Het is mogelijk dat dit een beeld is van hoe God met Israël zou omgaan wanneer de plaag van afgoderij of zonde hen trof. Toen ze in ballingschap naar Babel gingen, zou je dat kunnen zien als de eerste soort poging om het te verhelpen. Maar als de plaag daarna terugkwam, zou het huis volledig verwoest moeten worden. En de plaag kwam inderdaad terug. Zoals Jezus in Zijn tijd duidelijk maakte, was het huis van Israël opnieuw vrijwel helemaal afvallig, en het moest volledig verwoest worden. En dat gebeurde ook. Daarom denk ik dat deze wet over het melaatse huis in die richting zou kunnen wijzen.

Ook zou dit natuurlijk duidelijke gevolgen voor de hygiëne hebben. We weten dat meeldauw en schimmel in een huis heel ongezond kunnen zijn voor de bewoners. Ook hier wist God dus dingen die de mensen destijds niet wisten. Al deze wetten over rein en onrein hebben wel enige hygiënische waarde, hoewel dat nergens naar voren wordt gebracht. Dat wil zeggen: de wet noemt geen van de hygiënische overwegingen. Het gaat hier helemaal om de rituele symboliek. Maar nu we meer weten over hoe ziekten zich verspreiden, kunnen we hierin de wijsheid van God zien.

16

Vloeiingen bij mannen en onrein contact

Hoofdstuk 15 is het laatste van deze hoofdstukken over reine en onreine dingen. Dit gaat over lichamelijke vloeiingen. In wezen gaat het over vloeiingen bij een man en bij een vrouw. Die vloeiingen zijn natuurlijk van verschillende aard, omdat men bij een man gewoonlijk denkt aan zaad en bij een vrouw aan bloed. Als een man bloed verliest uit zijn geslachtsdelen of zijn anale holte of waar dan ook, levert dat natuurlijk hetzelfde probleem op als bij een vrouw. Elke bloeding die onnatuurlijk en abnormaal is, zal hem onrein maken.

> De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron: Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Iedere man die uit zijn geslachtsdeel vloeit, is onrein vanwege zijn vloeien. Zijn onreinheid vanwege zijn vloeien is namelijk dit: zijn geslachtsdeel laat die vloeiing lopen, óf zijn geslachtsdeel is verstopt geraakt door het vloeien ervan. Dat is zijn onreinheid.
>
> LEVITICUS 15:1-3

Ik weet eigenlijk niet hoe dat eruitziet. Ik ga niet eens proberen daar al te veel over na te denken.

> Elk bed waarop hij ligt die de vloeiing heeft, is onrein, en elk voorwerp waarop hij zit, is onrein. Verder moet ieder die zijn bed aanraakt, zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:4-5

> Wie op het voorwerp zit waarop hij zat die de vloeiing heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:6

vers 6, of in vers 7:

> En wie het lichaam aanraakt van hem die de vloeiing heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:7

Of in vers 8, als degene die de vloeiing heeft op iemand spuugt, of iets dergelijks. Of je nu op iets zit waarop hij heeft gezeten, hem aanraakt, of hij op je spuugt, je bent onrein. Je moet je kleren wassen en je baden, en dan ben je tot de avond onrein. Als hij op een zadel zit, is het zadel onrein.

> Ieder die wat dan ook aanraakt wat onder hem is, is onrein tot de avond. En wie het optilt, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:10

17

Zonde besmet, Jezus maakt rein

vers 10, Hoe buitengewoon besmettelijk rituele onreinheid is, is hier heel duidelijk. Als iemand onrein is, is hij onrein. Als iemand hem aanraakt, is die onrein. Als iemand iets aanraakt wat hij aanraakt, is die onrein. Dit is ongetwijfeld bedoeld om het idee over te brengen dat zonde, die symbolisch door onreinheid wordt voorgesteld, iets is wat door aanraking verontreinigt. Zoals er in Spreuken staat:

> Ga niet om met een opvliegend man, en laat u niet in met een driftig iemand, anders raakt u gewend aan zijn paden en haalt u een valstrik over uzelf.
>
> SPREUKEN 22:24-25

God zei tegen Israël:

> Voorzeker, u moet hen volledig met de ban slaan: de Hethieten, de Amorieten, de Kanaänieten, de Ferezieten, de Hevieten en de Jebusieten, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat zij u niet leren handelen overeenkomstig alle gruwelijke dingen die zij voor hun goden gedaan hebben, zodat u tegen de HEERE, uw God, zou zondigen.
>
> DEUTERONOMIUM 20:17-18

Contact met zondaars was, in elk geval onder het oude verbond, iets wat mensen verontreinigde. Nu hebben we natuurlijk gezien dat Jezus een melaatse aanraakte, of een vrouw met bloedvloeiingen aanraakte. Hij raakte iemand aan die onrein was, en die werd rein in plaats van dat Hij onrein werd.

Het Nieuwe Testament heeft dus een nieuw beginsel. Het vereist niet dat we ons van elk contact met zondaars onthouden, maar juist dat we naar hen toe gaan en proberen hen te besmetten met de reinheid van het nieuwe verbond, van het Evangelie. Maar onder het oude verbond beschikten ze niet over die werking. Ze hadden de Heilige Geest niet. Ze hadden niet de kracht van het nieuwe verbond om de goddelozen om hen heen te veranderen, zoals wij die door het Evangelie hebben. Wij kunnen samenlevingen veranderen door onze betrokkenheid bij de samenleving. Maar zij moesten zich ervan afzonderen, omdat zonde altijd door contact zal verontreinigen wanneer je alleen natuurlijke middelen hebt om weerstand te bieden, in plaats van bovennatuurlijke middelen om weerstand te bieden.

18

Reiniging na vloeiingen en zaadlozing

Vers 11 zegt:

> Ieder die door hem die de vloeiing heeft, wordt aangeraakt, zonder dat deze zijn handen met water afgespoeld heeft, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:11

enzovoort. Nu vers 12:

> Elke aarden pot die hij die de vloeiing heeft, aanraakt, moet stukgebroken worden, maar alle houten voorwerpen moeten met water afgespoeld worden.
>
> LEVITICUS 15:12

Hout is niet zo poreus als aardewerk, en daarom kon hout voldoende worden gereinigd, maar poreuze vaten moesten worden gebroken.

Vers 13:

> Wanneer hij die de vloeiing had, rein geworden is van zijn vloeiing, moet hij voor zichzelf zeven dagen aftellen om rein verklaard te worden. Dan moet hij zijn kleren wassen en zijn lichaam in bronwater wassen, en is hij rein.
>
> LEVITICUS 15:13

Dat is wanneer het ophoudt, wanneer het voorbij is.

> Op de achtste dag moet hij vervolgens voor zichzelf twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en voor het aangezicht van de HEERE, bij de ingang van de tent van ontmoeting, komen en ze de priester geven. De priester moet die bereiden, de ene als zondoffer en de andere als brandoffer. Dan moet de priester voor het aangezicht van de HEERE verzoening voor hem doen vanwege zijn vloeiing.
>
> LEVITICUS 15:14-15

> Wanneer een man een zaadlozing heeft gehad, moet hij zijn hele lichaam met water wassen; en hij is onrein tot de avond. Verder moet elk kledingstuk en elk leren voorwerp waarop het zaad van de lozing terechtgekomen is, met water gewassen worden; en het is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:16-17

Tenzij het als bewijsmateriaal tegen de president wordt bewaard.

> En als een vrouw met een man geslapen heeft en er heeft een zaadlozing plaatsgehad, moeten zij zich met water wassen; en zij zijn onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:18

Dat betekent niet dat ze seks met hem heeft, maar dat ze gewoon naast hem slaapt en hij, vermoedelijk, een nachtelijke zaadlozing heeft, een natte droom. Dan zijn zij en hij allebei onrein. Zelfs als het niet op haar terechtkwam, moet zij zich ook wassen, alleen omdat ze bij hem in hetzelfde bed sliep.

19

Menstruatie en aanhoudend bloedverlies

Nu gaat het over een vrouw.

> Wanneer een vrouw vloeit en de vloeiing in haar lichaam bestaat uit bloed, dan moet zij zeven dagen in haar afzondering zijn. En ieder die haar aanraakt, is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 15:19

Bij deze zeven dagen wordt er vermoedelijk van uitgegaan dat dit haar gewone menstruatie is. Je zou kunnen verwachten dat die hopelijk niet langer dan zeven dagen duurt, en dan zou je kunnen verwachten dat ze daarna rein is. Al wordt er ook ingegaan op aanhoudende bloedvloeiingen die meer zijn dan alleen de menstruatie.

> Alles waarop zij in haar afzondering gelegen heeft, is onrein, en alles waarop zij gezeten heeft, is onrein. Ieder die haar bed aanraakt, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond. Ook moet ieder die enig voorwerp aanraakt waarop zij gezeten heeft, zijn kleren wassen en zich met water wassen; en hij is onrein tot de avond. Als hij zelfs iets aanraakt wat zich op het bed bevindt of op het voorwerp waarop zij gezeten heeft, is hij onrein tot de avond. Als een man metterdaad met haar geslapen heeft, komt haar afzondering ook op hem. Hij is dan zeven dagen onrein, en ook is elk bed waarop hij gelegen heeft onrein.
>
> LEVITICUS 15:20-24

Met andere woorden, seks met haar heeft.

Hij is dus onrein, en hij is nu iemand die zelfs datgene wat hij aanraakt verontreinigt.

En dat is natuurlijk langer dan die zeven dagen, vermoedelijk. Dit is, zoals er staat:

> Wanneer een vrouw vele dagen buiten de tijd van haar afzondering een bloedvloeiing heeft, of wanneer zij langer vloeit dan de tijd van haar afzondering, dan is zij al de tijd dat zij vloeit onrein, net zo als de dagen van haar afzondering.
>
> LEVITICUS 15:25

Bij de verzen 19 tot en met 24 gaan we er dus van uit dat het om haar gebruikelijke onreinheid gaat, haar maandelijkse cyclus. Maar als het meer dagen duurt:

buiten haar normale menstruatie, of als het langer duurt dan haar normale menstruatie, zal ze alle dagen dat ze bloed verliest onrein zijn, net als tijdens haar normale menstruatie. Met andere woorden: ze zal onrein zijn zolang ze bloedt.

> Elk bed waarop zij ligt in de dagen dat zij vloeit, is voor haar als het bed van haar afzondering; en elk voorwerp waarop zij gezeten heeft, is onrein, zoals de onreinheid van haar afzondering.
>
> LEVITICUS 15:26

Enzovoort. Alles wat haar aanraakt, dat allemaal.

Vers 28:

> Maar als zij rein geworden is van haar vloeiing, moet zij voor zichzelf zeven dagen aftellen. Daarna is zij rein. Dan moet zij op de achtste dag voor zichzelf twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en ze bij de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting.
>
> LEVITICUS 15:28-29

Dat zij rein geworden is van haar vloeiing, betekent dat het vloeien stopt.

Net zoals die man dat in zijn geval deed.

> Vervolgens moet de priester de ene als zondoffer en de andere als brandoffer bereiden. De priester moet vanwege de vloeiing, die haar onrein maakte, verzoening voor haar doen voor het aangezicht van de HEERE. Zo moet u de Israëlieten ver van hun onreinheid houden, zodat zij niet sterven in hun onreinheid, als zij Mijn tabernakel, die in hun midden is, verontreinigen.
>
> LEVITICUS 15:30-31

20

Onreinheid, de tabernakel en de zondeval

Wanneer er nu staat:

zodat ze niet sterven door hun onreinheid, betekent dat niet dat God je gaat oordelen en doden als je onrein wordt. Het betekent veeleer dat je, als je onrein wordt, niet naar de tabernakel mag gaan. En als je niet van je onreinheid gereinigd bent en toch naar de tabernakel gaat, geeft Hij te kennen dat dit dodelijk zou kunnen zijn, dat verontreinigen van de tabernakel.

> Dit is de wet voor hem die een vloeiing heeft; voor hem die een zaadlozing heeft, zodat hij daardoor onrein wordt; voor de ongestelde vrouw in haar afzondering; voor ieder die een vloeiing heeft, zowel een man als een vrouw; en voor de man die geslapen heeft met een vrouw die onrein is.
>
> LEVITICUS 15:32-33

Je zou kunnen denken dat dezelfde hoeveelheid informatie met minder overtolligheid en minder herhaling overgebracht had kunnen worden. Maar we zien dat de toestanden die in dit gedeelte over onreinheid worden behandeld, de hoofdstukken 11, 12, 13, 14 en 15, zoals ik al zei, uiteenlopen van dingen die je binnenkomen, zoals

het voedsel dat je eet, het onreine voedsel, tot dingen die uit je komen. Zoals een baby, in het geval van een vrouw, of een of andere abnormale afscheiding uit de voortplantingsorganen.

Nogmaals, de baby, afscheidingen uit de voortplantingsorganen, enzovoort, wijzen allemaal op iets wat niet helemaal in orde is met de menselijke voortplanting. Zelfs een baby die normaal geboren wordt, veroorzaakt bij de vrouw gedurende een bepaalde tijd overmatig bloedverlies. Dat getuigt er dus van dat de dingen door de zondeval niet helemaal in orde zijn. De toestand van mensen bij hun geboorte is niet zo goed als die zonder de zondeval zou zijn geweest. Er is een beschadigd proces, een beschadigd mensengeslacht. Wat er door de voortplanting naar buiten komt en wat in een mens aanwezig is, zoals de aandoening bij een melaatse, kunnen dus beelden zijn van de verontreinigende werking van zonde. Denk bij dat laatste aan aangeboren zondigheid die zich binnen de mens verspreidt. De beschreven toestanden zijn zelf echter geen zonde. Maar zonde verontreinigt op dezelfde manieren. En daarom zijn deze rituelen rond onreinheid er om dat over zonde duidelijk te maken.

En toch zijn de eigenlijke wetten over reinheid niet op dezelfde manier op ons van toepassing. Maar de hygiënische grondslag die God ervoor had, is ongetwijfeld nog even geldig als altijd. En er zijn christenen die zich inderdaad beperken tot het eten van rein voedsel, en die zich natuurlijk onthouden van bloed en dergelijke dingen. Dat zou niet onverstandig zijn, niet om godsdienstige redenen, maar gewoon omdat deze regels wijzen op Gods hogere inzicht in hygiëne. En zo zijn er christenen, vooral zevendedagsadventisten, die vinden dat ze zich aan dit soort dingen moeten houden. En wie kan zeggen dat dat niet verstandig is? Maar daarmee zijn we aan het einde gekomen van onze behandeling van de wetten over onreinheid.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Leviticus 13:2
- Leviticus 13:40
- Leviticus 13:1-3

- Leviticus 13:4
- Leviticus 13:5
- Leviticus 13:6
- Leviticus 13:7
- Leviticus 13:8
- Leviticus 13:9-11
- Leviticus 13:12-13
- Numeri 12:9-10
- Leviticus 13:14
- Leviticus 13:15-17
- Leviticus 13:18-19
- Leviticus 13:22
- Leviticus 13:24-25
- Leviticus 13:38-39
- Leviticus 13:40-44
- Leviticus 13:45
- Leviticus 13:46
- 2 Koningen 5:14
- Leviticus 13:47-48
- Leviticus 13:49
- Leviticus 13:50-52
- Leviticus 13:53-55
- Leviticus 13:56-58
- Leviticus 13:59
- Leviticus 14:1-4
- Leviticus 14:5-6
- Leviticus 14:7
- Leviticus 14:8
- Leviticus 14:9
- Leviticus 14:10
- Leviticus 14:11-13
- Leviticus 14:14-17
- Leviticus 14:18-19
- Leviticus 14:20

- Leviticus 14:33-36
- Leviticus 14:37-42
- Leviticus 14:43-49
- Leviticus 14:50-51
- Leviticus 14:52-57
- Leviticus 15:1-3
- Leviticus 15:4-5
- Leviticus 15:6
- Leviticus 15:7
- Leviticus 15:10
- Spreuken 22:24-25
- Deuteronomium 20:17-18
- Leviticus 15:11
- Leviticus 15:12
- Leviticus 15:13
- Leviticus 15:14-15
- Leviticus 15:16-17
- Leviticus 15:18
- Leviticus 15:19
- Leviticus 15:20-24
- Leviticus 15:25
- Leviticus 15:26
- Leviticus 15:28-29
- Leviticus 15:30-31
- Leviticus 15:32-33

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.